

Obrazovanje i kultura

Program za cjeloživotno učenje

**VODIČ KROZ PROGRAM ZA CJELOŽIVOTNO UČENJE
2013. DIO IIA**

Vodič kroz Program za cjeloživotno učenje za 2013.

Dio IIa: Potprogrami i aktivnosti

Obrazovanje i kultura

Program za cjeloživotno učenje

**VODIČ KROZ PROGRAM ZA CJELOŽIVOTNO UČENJE
2013. DIO IIA**

KAZALO PROGRAMA I AKTIVNOSTI

SEKTORSKI PROGRAMI	4
<i>Koja je svrha programa?</i>	4
COMENIUS	5
<i>Koja je svrha programa</i>	5
<i>Tko može sudjelovati?</i>	5
<i>Koje su vrste aktivnosti?</i>	6
<i>Koje aktivnosti uključuje COMENIUS?</i>	7
ERASMUS	8
<i>Koja je svrha programa?</i>	8
<i>Tko može sudjelovati??</i>	8
<i>Koje su vrste aktivnosti?</i>	10
<i>Koje aktivnosti uključuje ERASMUS?</i>	11
LEONARDO DA VINCI	12
<i>Koja je svrha programa?</i>	12
<i>Tko može sudjelovati??</i>	12
<i>Koje su vrste aktivnosti?</i>	13
<i>Koje aktivnosti uključuje Leonardo da Vinci?</i>	14
GRUNDTVIG	15
<i>Koja je svrha programa?</i>	15
<i>Tko može sudjelovati??</i>	15
<i>Koje su vrste aktivnosti?</i>	16
<i>Koje aktivnosti uključuje GRUNDTVIG?</i>	16
TRANSVERZALNI PROGRAM	17
<i>Koja je svrha programa?</i>	17
SURADNJA NA STVARANJU JAVNE POLITIKE I INOVACIJAMA U CJELOŽIVOTNOM UČENJU (KLJUČNA AKTIVNOST 1)	18
<i>Koje su vrste aktivnosti?</i>	18
<i>Koje aktivnosti uključuje Suradnja na stvaranju javne politike i inovacijama u cjeloživotnom učenju?</i>	19
JEZICI (KLJUČNA AKTIVNOST 2)	20
<i>Koje su vrste aktivnosti?</i>	20
<i>Koje se aktivnosti odnose na jezike?</i>	20
RAZVOJ INOVATIVNIH SADRŽAJA, USLUGA, PEDAGOGIJE I PRAKSE CJELOŽIVOTNOG UČENJA TEMELJENIH NA INFORMACIJSKIM I KOMUNIKACIJSKIM TEHNOLOGIJAMA (KLJUČNA AKTIVNOST 3)	21
<i>Koje su vrste aktivnosti?</i>	21
<i>Koje se aktivnosti odnose na informacijsko- komunikacijske tehnologije?</i>	21
DISEMINACIJA I KORIŠTENJE REZULTATA I RAZMJENA DOBRE PRAKSE (KLJUČNA AKTIVNOST 4)	22
<i>Koji su ciljevi?</i>	22
<i>Koje su vrste aktivnosti?</i>	22
<i>Kako se aktivnosti u sklopu Ključne aktivnosti 4 uklapaju u aktivnosti za diseminaciju i korištenje rezultata iz ostalih dijelova Programa za cjeloživotno učenje?</i>	22
<i>Koje su aktivnosti uključene u diseminaciju i korištenje rezultata?</i>	23

Obrazovanje i kultura

Program za cjeloživotno učenje

**VODIČ KROZ PROGRAM ZA CJELOŽIVOTNO UČENJE
2013. DIO IIA**

PROGRAM JEAN MONNET	23
<i>Koja je svrha programa?</i>	<i>23</i>
<i>Tko može sudjelovati?</i>	<i>23</i>
<i>Koje su vrste aktivnosti?</i>	<i>23</i>
<i>Koje aktivnosti uključuje Jean Monnet?</i>	<i>24</i>

SEKTORSKI PROGRAMI

Koja je svrha programa?

- (a) Program **Comenius** odnosi se na potrebe podučavanja i učenja u predškolskom, osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju do kraja srednjoškolskog obrazovanja, te na ustanove i organizacije koje ga provode.
- (b) Program **Erasmus** odnosi se na potrebe podučavanja i učenja u formalnom visokom obrazovanju te tercijarnom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, bez obzira na duljinu studija ili kvalifikaciju, uključujući doktorske studije, te na ustanove i organizacije koje ga provode ili olakšavaju.
- (c) Program **Leonardo da Vinci** odnosi se na potrebe podučavanja i učenja u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (osim tercijarnog), te na ustanove i organizacije koje ga provode ili olakšavaju.
- (d) Program **Grundtvig** odnosi se na potrebe podučavanja i učenja u obrazovanju odraslih u formalnom, neformalnom ili informalnom smislu (osim ako predstavljaju oblik strukovnog obrazovanja), te na ustanove i organizacije koje provode ili olakšavaju takve obrazovne mogućnosti.

Aktivnosti unutar navedena četiri programa mogu se pripremiti u okviru **Pripremnih posjeta**.

COMENIUS

Koja je svrha programa?

Posebni ciljevi

- razvijati znanje i razumijevanje među mladima i nastavnim osobljem o raznolikosti europskih kultura i jezika te o njihovoj vrijednosti
- pomoći mladima u stjecanju osnovnih životnih vještina i kompetencija potrebnih za osobni razvoj, buduće zapošljavanje i aktivno europsko građanstvo.

Operativni ciljevi

- poboljšati kvalitetu mobilnosti te povećati obim mobilnosti učenika, nastavnika i nenastavnog osoblja u raznim zemljama članicama EU-a
- poboljšati kvalitetu partnerstava i povećati obim partnerstava škola iz raznih zemalja članica EU-a, kako bi se u zajedničke obrazovne aktivnosti u razdoblju trajanja Programa za cjeloživotno učenje uključilo najmanje tri milijuna učenika
- poticati učenje živih stranih jezika
- poticati razvoj inovativnih sadržaja, usluga, pedagogija i pristupa cjeloživotnom učenju koji se temelje na informacijsko-komunikacijskim tehnologijama (IKT)
- unaprijediti kvalitetu usavršavanja nastavnika i u njega uvesti europsku dimenziju
- poticati poboljšanja u pedagoškim pristupima i upravljanju školama.

Tko može sudjelovati?

Načelno svi uključeni u predškolsko, osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje:

- učenici u sustavu obrazovanja do kraja srednjoškolskog obrazovanja
- škole koje odrede zemlje članice EU-a, od razine predškolskog odgoja i obrazovanja do kraja srednjoškolskog obrazovanja
- nastavnici i ostale kategorije osoblja škola
- udruženja, neprofitne organizacije, nevladine udruge i predstavnici onih koje su uključene u obrazovanje
- osobe i tijela odgovorna za organizaciju i provedbu obrazovanja na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini
- istraživački centri i tijela koja se bave pitanjima cjeloživotnog učenja
- visoka učilišta
- tijela koja pružaju smjernice, savjete i usluge informiranja.

Posebna pravila sudjelovanja:

U programu Comenius mogu sudjelovati škole koje se nalaze u zemljama sudionicama Programa za cjeloživotno učenje i pripadaju vrsti ustanove koje navedu nadležna nacionalna tijela u popisu vrsta škola koje su formalno prihvatljive (http://ec.europa.eu/education/comenius/eligible_en.htm).

Također je potrebno uzeti u obzir sljedeće posebne slučajeve:

- 1) škole pod nadzorom nacionalnih tijela druge zemlje (npr. francuski „Lycée”, njemačke škole, škole Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske „Forces”)

Nacionalna tijela odgovorna za nadgledanje administrativnog i financijskog sustava kao i sustava nastavnih programa dotične škole odlučuju o ustanovama čije je sudjelovanje formalno prihvatljivo. Ovo načelo uključuje sljedeće modalitete rada:

- Sudjelovanje „nacionalnih škola” koje se nalaze u inozemstvu financira se iz proračuna za Comenius one države koja nadgleda ustanovu (=„države porijekla”).
- Te nacionalne škole smiju sudjelovati u svim vrstama aktivnosti programa Comenius i na njih se odnose ista pravila kao i na ostale formalno prihvatljive škole iz zemlje koja ih nadgleda.

- 2) specijalizirane škole

Za odlučivanje o sudjelovanju ostalih nacionalnih škola, kao što su škole za manjine, privatne škole za iseljenike itd. u programu Comenius nadležno je nacionalno tijelo zemlje u kojoj se ustanova nalazi.

- 3) europske škole

Europske škole su službene obrazovne ustanove koje zajednički nadziru vlade zemalja članica Europske unije. Europske škole spadaju u ustanove čije je sudjelovanje u programu Comenius formalno prihvatljivo. Prijave podnose nacionalnoj agenciji zemlje u kojoj se nalaze te podliježu istom postupku odabira kao lokalne škole. U slučaju Belgije primjereno rješenje dogovaraju tri nacionalne agencije. Europske škole podliježu istim pravilima programa Comenius kao i ostale formalno prihvatljive škole iz zemlje u kojoj se nalaze. Međutim, sudjelovanje europskih škola, bilo u svojstvu koordinatora ili partnera, ograničeno je na jednu europsku školu po partnerstvu. Osoblje europskih škola ima pravo sudjelovanja na internom osposobljavanju programa Comenius pod istim uvjetima kao osoblje ostalih formalno prihvatljivih škola.

Comenius podupire sljedeće aktivnosti

Program Comenius podupire sljedeće aktivnosti:

- **mobilnost pojedinaca u drugu europsku zemlju** što može uključivati:
 - razmjene učenika i osoblja u okviru projekta ili partnerstva

- ❑ individualnu mobilnost učenika u okviru tekućeg ili prethodnog partnerstva škola
 - ❑ sudjelovanje u aktivnostima usavršavanja nastavnika i ostalog nastavnog osoblja
 - ❑ pripremne posjete za školska partnerstva, mreže i multilateralne projekte te
 - ❑ hospitacije budućih učitelja (Comenius asistenti)
- **školska partnerstva** između škola iz raznih europskih zemalja u svrhu razvijanja zajedničkih obrazovnih projekata za učenike i njihove nastavnike
 - **Comenius Regio partnerstva** između tijela lokalnih i regionalnih vlasti koja imaju ulogu u obrazovanju. Svrha je obogaćivanje obrazovne ponude za mlade školske dobi podupiranjem suradnje između tijela nadležnih za obrazovanje, škola i ostalih pružatelja obrazovnih usluga u raznim europskim regijama.
 - inicijativu **eTwinning** koja koristi prednosti koje omogućavaju internet i digitalni mediji u svrhu promicanja suradnje europskih škola, zajedničkog učenja i pedagogije temeljene na projektima
 - **multilateralne projekte** čija je svrha razvijanje, promicanje i širenje novih nastavnih programa, novih seminara za usavršavanje nastavnika ili materijala kao i novih nastavnih metodologija, te stvaranje okvira za organizaciju aktivnosti mobilnosti za studente učiteljskih studija
 - **multilateralne mreže** čija je svrha promicanje europske suradnje i inovacija u određenim tematskim područjima od posebne važnosti za obrazovanje u školama u europskom kontekstu
 - **popratne mjere** čija je svrha potpora različitim aktivnostima koje će jasno doprinosti ostvarivanju ciljeva programa Comenius.

Koje aktivnosti uključuje COMENIUS?

- COMENIUS - pripremni posjeti
- COMENIUS - asistenture (ASISTENTI)
- COMENIUS - ugošćivanje Comenius asistenata (ŠKOLE DOMAĆINI)
- COMENIUS - individualna mobilnost učenika
- COMENIUS - stručno usavršavanje nastavnika i nenastavnog osoblja (IST)
- COMENIUS - multilateralna partnerstva škola
- COMENIUS - bilateralna partnerstva škola
- COMENIUS - Regio partnerstva
- COMENIUS - multilateralni projekti
- COMENIUS - multilateralne mreže
- COMENIUS - popratne mjere
- eTwinning.

ERASMUS

Erasmus je utemeljen 1987. i predstavlja perjanicu programa za obrazovanje i osposobljavanje Europske unije u svrhu mobilnosti i visokoškolske suradnje diljem Europe. Različite aktivnosti programa nisu usmjerene samo na studente koji žele studirati ili raditi u inozemstvu, već i na nastavnike i ostalo osoblje, čak i iz tvrtki, koje namjerava predavati u inozemstvu te na osoblje visokih učilišta koje traži usavršavanje u inozemstvu. Nadalje, program podupire zajednički rad visokih učilišta u okviru intenzivnih programa, akademskih mreža i multilateralnih projekata kao i njihov iskorak u poslovni svijet.

Koja je svrha Programa?

Posebni ciljevi

- dati potporu stvaranju Europskog prostora visokog obrazovanja
- osnažiti doprinos visokog obrazovanja i višeg strukovnog obrazovanja procesu inovacija.

Operativni ciljevi

- poboljšati kvalitetu i povećati obim mobilnosti studenata te nastavnog osoblja diljem Europe radi doprinosa ostvarenju cilja da do 2012. u okviru Erasmusa i prethodnih programa u studentskoj mobilnosti sudjeluje najmanje 3 milijuna pojedinaca
- poboljšati kvalitetu i povećati obim multilateralne suradnje između visokih učilišta u Europi
- povećati stupanj transparentnosti i usklađenosti kvalifikacija visokog obrazovanja i naprednog strukovnog obrazovanja stečenih u Europi
- povećati kvalitetu i obim suradnje visokih učilišta s tvrtkama
- olakšati razvoj inovativne prakse u tercijarnom obrazovanju i osposobljavanju te njihov prijenos, uključujući prijenos između zemalja sudionica programa
- pružati podršku razvoju inovativnih sadržaja, usluga, pedagogije i prakse cjeloživotnog učenja temeljenih na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama.

Tko može sudjelovati?

- studenti i stažisti uključeni u učenje kroz bilo koji oblik tercijarnog obrazovanja i osposobljavanja
- visoka učilišta koja navedu zemlje članice EU-a i ostale zemlje sudionice Programa
- nastavnici, predavači te ostalo osoblje tih ustanova
- osoblje tvrtki uključeno u nastavne aktivnosti

- udruženja i predstavnici svih uključenih u visoko obrazovanje, uključujući nadležna studentska i sveučilišna udruženja te udruženja nastavnika/predavača
- tvrtke, socijalni partneri i ostali predstavnici sektora rada
- javne i privatne organizacije, uključujući neprofitne organizacije i nevladine udruge odgovorne za organizaciju i provedbu obrazovanja i osposobljavanja na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini
- istraživački centri i tijela koja se bave pitanjima cjeloživotnog učenja
- tijela koja pružaju smjernice, savjete i usluge informiranja.

Posebna pravila formalne prihvatljivosti:

- Da bi sudjelovala u programu, visoka učilišta moraju biti nositelji Erasmus sveučilišne povelje („Erasmus University Charter“- EUC¹) koja osigurava opći okvir za europske aktivnosti suradnje koje visoko učilište može provoditi u sklopu programa Erasmus. Erasmus sveučilišna povelja je preduvjet koji visoka učilišta moraju zadovoljiti kako bi organizirala mobilnost studenata, nastavnog i drugog osoblja, provedbu Erasmus intenzivnih jezičnih tečajeva i intenzivnih programa, prijavljivanje za sudjelovanje u multilateralnim projektima, mrežama, popratnim mjerama te organizaciju pripremnih posjeta. Povelju, koja navodi temeljne principe i minimalne zahtjeve kojima visoko učilište mora udovoljiti pri provedbi svojih Erasmus aktivnosti, dodjeljuje Europska komisija nakon provedenog poziva na natječaj.
- Međutim, program Erasmus otvoren je velikom rasponu aktera (tvrtkama, socijalnim partnerima, istraživačkim centrima itd.), sukladno definiciji iz čl. 20. Odluke Europskog parlamenta i Vijeća o utemeljenju Programa za cjeloživotno učenje. Ti akteri naravno nisu dužni podnijeti prijavu za Erasmus sveučilišnu povelju kako bi studentima organizirali stručnu praksu ili sudjelovali u multilateralnim projektima, mrežama ili popratnim mjerama.
- Što se tiče stručne prakse u okviru Erasmus programa, visoka učilišta trebaju imati proširenu Erasmus sveučilišnu povelju (detalji su navedeni u okviru zasebnih informacija o Erasmus sveučilišnoj povelji), a konzorciji za stručnu praksu trebaju biti nositelji Erasmus potvrde konzorciju za stručnu praksu („Erasmus Consortium Placement Certificate“).
- Tijekom studija pojedincu se mogu dodijeliti najviše dvije potpore programa Erasmus: jednu za studij i jednu za stručnu praksu.
- Kod mobilnosti jedna od država (ona koja upućuje ili odredišna) mora biti članica EU-a.
- U konzorciju barem jedna organizacija treba biti iz zemlje članice EU-a.

¹ Erasmus sveučilišna povelja nije potrebna za visoka učilišta u zemljama koje mogu sudjelovati samo u Erasmus multilateralnim projektima, mrežama i popratnim mjerama (aktivnosti programa navedene pod točkom A.2 Dodatka Odluci broj 1720/2006/EC).

Koje vrste aktivnosti?

- mobilnost pojedinaca² što može uključiti:
 - mobilnost studenata u svrhu studiranja na visokom učilištu druge države sudionice Programa („Erasmus studenti“)³
 - mobilnost studenata u svrhu obavljanja stručne prakse u tvrtkama, centrima za usavršavanje, istraživačkim centrima ili ostalim organizacijama druge države sudionice Programa („Erasmus studenti“)
 - mobilnost nastavnog osoblja visokih učilišta ili pozvanog osoblja tvrtki u svrhu provedbe nastavnih aktivnosti na visokom učilištu druge zemlje sudionice Programa
 - mobilnost nastavnog ili nenastavnog osoblja visokih učilišta u svrhu usavršavanja u drugoj državi sudionici Programa
 - Erasmus intenzivni jezični tečajevi koji se organiziraju za dolazne studente u državama sudionicama Programa u kojima se govore manje rasprostranjeni jezici koji se manje podučavaju
 - intenzivni programi Erasmus koji se organiziraju na multilateralnoj osnovi
 - pripremne posjete koji pomažu kod uspostave kontakata s potencijalnim partnerima radi jačanja suradnje.
- multilateralne projekte usmjerene između ostalog na inovacije, eksperimentiranje i razmjenu dobre prakse u područjima navedenima pod posebnim i operativnim ciljevima uz pomoć razvijanja i provođenja projekata s ciljem podizanja razine uspješnosti i jačanja socijalne dimenzije visokog obrazovanja; pomoću poboljšanja kvalitete i važnosti visokog obrazovanja, što uključuje i suradnju između visokih učilišta i tržišta rada; uz pomoć jačanja kvalitete provođenjem mobilnosti i prekogranične suradnje, podupiranja aktivnosti „Knowledge Alliances“ te poboljšanja odgovornog upravljanja i financiranja.
- mreže („akademske mreže Erasmus“) sastoje se od visokih učilišta, javnih tijela, poduzeća, udruga i drugih organizacija koje predstavljaju određenu disciplinu ili interdisciplinarno polje radi razvijanja novih koncepata učenja i kompetencija
- inicijative koje nisu formalno prihvatljive u okviru ostalih aktivnosti programa Erasmus, no mogu jasno doprinositi ostvarivanju ciljeva programa Erasmus („popratne mjere“).

² Potpora se također može dodijeliti matičnom visokom učilištu ili tvrtki koji primaju pojedince radi osiguranja kvalitete u svim fazama dogovora o mobilnosti, uključujući pripremne jezične tečajeve i tečajeve za ponavljanje.

³ 1) Studenti visokih učilišta, upisani najmanje u drugu godinu koji u okviru aktivnosti mobilnosti programa Erasmus provedu razdoblje studija u drugoj državi sudionici, bez obzira je li im je dodijeljena financijska potpora toga programa. Navedena razdoblja treba u potpunosti priznati. 2) studenti visokih učilišta koja sudjeluju u stručnoj praksi.

Koje aktivnosti uključuje ERASMUS?

Preduvjeti

- ERASMUS sveučilišna povelja⁴
- ERASMUS potvrda konzorciju za stručnu praksu („ERASMUS Consortium Placement Certificate“)

Aktivnosti

- ERASMUS - pripremni posjeti
- ERASMUS - organizacija mobilnosti
- ERASMUS - mobilnost studenata u svrhu studijskog boravka
- ERASMUS - mobilnost studenata u svrhu stručne prakse
- ERASMUS - mobilnost osoblja – održavanje nastave koju provodi nastavno osoblje visokih učilišta i pozvano osoblje iz tvrtki
- ERASMUS - mobilnost osoblja – stručno usavršavanje osoblja visokih učilišta u tvrtkama i na visokim učilištima
- ERASMUS - intenzivni jezični tečajevi
- ERASMUS - intenzivni programi
- ERASMUS - akademske mreže
- ERASMUS - multilateralni projekti
- ERASMUS - popratne mjere.

⁴ Erasmus sveučilišna povelja nije potrebna za visoka učilišta u zemljama koje mogu sudjelovati samo u Erasmus multilateralnim projektima, mrežama i popratnim mjerama (aktivnosti programa navedene pod točkom A.2 Dodatka Odluci broj 1720/2006/EC).

LEONARDO DA VINCI

Koja je svrha programa?

Posebni ciljevi

- dati potporu osobama koje sudjeluju u aktivnostima osposobljavanja i cjeloživotnog usavršavanja radi stjecanja i primjene znanja, vještina i kvalifikacija kako bi se olakšao osobni razvoj
- dati potporu poboljšanju kvalitete i inovacija sustava, ustanova i prakse strukovnog obrazovanja i osposobljavanja
- osnažiti privlačnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te mobilnost poslodavaca i pojedinaca kao i olakšati mobilnosti zaposlenih vježbenika.

Operativni ciljevi

- poboljšati kvalitetu i povećati obim mobilnosti osoba uključenih u početno strukovno obrazovanje i osposobljavanje te cjeloživotno usavršavanje diljem Europe, kako bi se stručna praksa u poduzećima do kraja Programa za cjeloživotno učenje povećala na najmanje 80.000 osoba godišnje
- poboljšati kvalitetu i povećati obim suradnje između ustanova ili organizacija koje omogućavaju učenje, poduzeća, socijalnih partnera te ostalih relevantnih tijela diljem Europe
- olakšati razvoj inovativne prakse u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (osim tercijarne razine), te njihov prijenos, uključujući prijenos između zemalja sudionica
- poboljšati transparentnost i priznavanje kvalifikacija i kompetencija, uključujući one koje su stečene kroz neformalno i informalno učenje
- poticati učenje živih stranih jezika
- podržavati razvoj inovativnih sadržaja, usluga, pedagogije i prakse cjeloživotnog učenja temeljenih na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama (IKT).

Tko može sudjelovati?

- osobe uključene u učenje kroz bilo koji oblik strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, osim na tercijarnoj razini
- osobe na tržištu rada
- ustanove ili organizacije koje omogućavaju učenje u područjima koje pokriva program Leonardo da Vinci
- nastavnici, predavači i ostalo osoblje tih ustanova ili organizacija
- udruženja i predstavnici svih uključenih u strukovno obrazovanje i osposobljavanje, uključujući udruženja vježbenika, roditelja i nastavnika

- poduzeća, socijalni partneri i ostali predstavnici sektora rada, uključujući gospodarske komore i ostale trgovinske organizacije
- tijela koja pružaju smjernice, savjete i usluge informiranja vezano za bilo koji vid cjeloživotnog učenja
- osobe i tijela odgovorna za sustave i javne politike bilo kojeg vida strukovnog obrazovanja i osposobljavanja na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini
- istraživački centri i tijela koja se bave pitanjima cjeloživotnog učenja
- visoka učilišta
- neprofitne organizacije, volonterska tijela i nevladine udruge.

Koje vrste aktivnosti?

Program Leonardo da Vinci podržava sljedeće aktivnosti:

- mobilnost pojedinaca⁵ što može uključivati:
 - transnacionalnu praksu u poduzećima ili ustanovama za strukovno osposobljavanje
 - praksu i razmjenu u svrhu cjeloživotnog stručnog usavršavanja predavača i savjetnika-mentora, kao i osoba odgovornih za ustanove za usavršavanje, planiranje usavršavanja i profesionalnu orijentaciju u poduzećima
- partnerstva usmjerena na teme od zajedničkog interesa za organizacije koje u njemu sudjeluju
- multilateralne projekte posebno projekte čija je svrha poboljšanje sustava osposobljavanja usmjeravanjem na prijenos inovacija uključujući jezičnu, kulturnu ili pravnu prilagodbu nacionalnim potrebama za inovativnim proizvodima i procesima razvijenima u različitim kontekstima
- multilateralne projekte čija je svrha poboljšanje sustava osposobljavanja usmjeravanjem na razvoj inovacija i dobru praksu
- tematske mreže stručnjaka i organizacija koje rade na određenim pitanjima vezanima za strukovno obrazovanje i osposobljavanje
- studijske boravke i pripremne posjete u svrhu aktivnosti mobilnosti, partnerstva, projekta ili mreže
- ostale inicijative u svrhu promicanja ciljeva programa Leonardo da Vinci („popratne mjere“).

⁵ Prilikom pripreme ili organizacije takve mobilnosti treba usvojiti potrebne pripremne mjere, uključujući jezičnu pripremu. Potrebno je voditi računa da se osobama koje sudjeluju u mobilnosti osigura primjeren nadzor i podrška.

Obrazovanje i kultura

Program za cjeloživotno učenje

VODIČ KROZ PROGRAM ZA CJELOŽIVOTNO UČENJE
2013. DIO IIA

Koje aktivnosti uključuje Leonardo da Vinci ?

Preduvjet

- Leonardo da Vinci Potvrda za mobilnost

Aktivnosti

- LEONARDO DA VINCI – pripremni posjeti
- LEONARDO DA VINCI – početno strukovno obrazovanje
- LEONARDO DA VINCI – osobe na tržištu rada
- LEONARDO DA VINCI VETPRO – stručnjaci za strukovno obrazovanje i osposobljavanje
- LEONARDO DA VINCI - partnerstva
- LEONARDO DA VINCI – prijenos inovacija
- LEONARDO DA VINCI – razvoj inovacija
- LEONARDO DA VINCI – mreže
- LEONARDO DA VINCI – popratne mjere.

GRUNDTVIG

Koja je svrha programa?

Posebni ciljevi

- odgovoriti obrazovnim izazovima sve starijeg stanovništva Europe
- pomoć pri osiguranju načina poboljšanja znanja i kompetencija odraslih.

Operativni ciljevi

- poboljšanje kvalitete i dostupnosti mobilnosti ljudi uključenih u obrazovanje odraslih i povećanje obima mobilnosti diljem Europe te poduprijeti mobilnost od najmanje 7000 osoba godišnje do 2013.
- poboljšanje kvalitete i povećanje obima suradnje među organizacijama uključenih u obrazovanje odraslih diljem Europe
- pružanje pomoći osobama iz osjetljivih socijalnih skupina i osobama na margini društva, posebno starijima te osobama koji su obrazovanje napustile prije stjecanja osnovnih kvalifikacija kako bi im se kroz obrazovanje odraslih pružila alternativa
- olakšanje razvoja inovativnih praksi na području obrazovanja odraslih kao i njihovom prijenosu iz jedne države koja sudjeluje u projektu u druge države
- podrška razvoju inovativnih sadržaja, usluga, pedagogije i prakse cjeloživotnog učenja temeljenih na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama (IKT)
- poboljšanje pedagoških pristupa i upravljanja ustanovama koje se bave obrazovanjem odraslih.

Tko može sudjelovati?

- odrasli učenici
- ustanove i organizacije koje odraslima pružaju mogućnosti za učenje u formalnom, neformalnom ili informalnom smislu
- nastavnici i drugo osoblje tih ustanova ili organizacija
- ustanove uključene u početno osposobljavanje ili cjeloživotno usavršavanje osoba koje se bave obrazovanjem odraslih
- udruženja i predstavnici svih uključenih u obrazovanje odraslih, uključujući udruženja učenika i nastavnika
- tijela koja pružaju smjernice, savjete i usluge informiranja vezano za bilo koji vid obrazovanja odraslih
- osobe i tijela odgovorna za sustave i javne politike bilo kojeg vida obrazovanja odraslih na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini
- istraživački centri i tijela koja se bave pitanjima obrazovanja odraslih
- tvrtke
- neprofitne organizacije, volonterska tijela i nevladine udruge

- visoka učilišta koja se bave obrazovanjem odraslih.

Koje vrste aktivnosti?

Program Grundtvig podržava sljedeće aktivnosti:

- mobilnost pojedinaca⁶, što može uključivati stručno usavršavanje, posjete, hospitacije asistenata i razmjene osoblja koje se bavi obrazovanjem odraslih, te razne mogućnosti za odrasle koji pohađaju obrazovanje odraslih, uključujući sudjelovanje na Grundtvig radionicama, u obrazovnim partnerstvima i volonterskim projektima za starije u okviru Grundtvig inicijative za volontiranje starijih u Europi (GIVE)
- partnerstva usmjerena na teme od zajedničkog interesa za organizacije koje u njemu sudjeluju („obrazovna partnerstva“)
- multilateralne projekte čija je svrha poboljšanje sustava obrazovanja odraslih kroz razvoj i prijenos inovacija i dobre prakse
- tematske mreže stručnjaka i ustanova („Grundtvig mreže“) koje posebno rade na:
 - razvoju obrazovanja odraslih u segmentu određene discipline, tematskog područja ili upravljanja na koji se odnose
 - utvrđivanju, poboljšavanju i diseminaciji predmetne dobre prakse i inovacija
 - pružanju sadržajne potpore projektima i partnerstvima koja su pokrenuli drugi te olakšavanju međusobnog djelovanja između takvih projekata i partnerstava
 - promicanju izrade analiza potreba i osiguranja kvalitete obrazovanja odraslih
- pripreme posjete: potpora za mobilnost koja predstavniku jedne ustanove omogućava sudjelovanje na kontaktnom seminaru ili sastanku s potencijalnim partnerima
- ostale inicijative u svrhu promicanja ciljeva programa Grundtvig („popratne mjere“).

Koje aktivnosti uključuje GRUNDTVIG?

- GRUNDTVIG - pripremni posjeti
- GRUNDTVIG - posjeti i razmjene osoblja uključenog u obrazovanje odraslih
- GRUNDTVIG - asistenti
- GRUNDTVIG – stručno usavršavanje osoblja uključenog u obrazovanje odraslih
- GRUNDTVIG – radionice
- GRUNDTVIG – obrazovna partnerstva
- GRUNDTVIG – volonterski projekti za starije
- GRUNDTVIG - multilateralni projekti
- GRUNDTVIG - multilateralne mreže
- GRUNDTVIG – popratne mjere.

⁶ Prilikom pripreme ili organizacije takve mobilnosti treba usvojiti potrebne pripreme mjere. Potrebno je voditi računa da se osobama koje sudjeluju u mobilnosti osigura primjeren nadzor i podrška.

TRANSVERZALNI PROGRAM

Koja je svrha programa?

Posebni ciljevi

- promicati europsku suradnju u područjima koja pokrivaju dva ili više potprograma
- promicati kvalitetu i transparentnost sustava obrazovanja i osposobljavanja zemalja članica EU-a.

Operativni ciljevi

- podržati politiku razvoja cjeloživotnog učenja i suradnje na europskoj razini, naročito u kontekstu novog strateškog okvira za suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja "Obrazovanje i osposobljavanje 2020"⁷, kao i u kontekstu Bolonjskoga i Kopenhaškoga procesa i njihovih sljednika kako bi se doprinijelo prioritetima i glavnim ciljevima strategija Europa 2020
- osigurati primjeren dotok usporedivih podataka, statistika i analiza s ciljem podupiranja razvoja politike cjeloživotnog učenja, praćenja napretka pri postizanju ciljeva cjeloživotnog učenja i utvrđivanja područja kojima treba posvetiti posebnu pažnju
- promicati učenje jezika i podržavati jezičnu raznolikost u zemaljama članicama EU-a
- podržavati razvoj inovativnih sadržaja usluga, pedagogije i prakse cjeloživotnog učenja temeljenih na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama
- osigurati da se rezultati Programa za cjeloživotno učenje primjereno priznaju, diseminiraju i provode na širokoj razini.

Napomena:

Jedan od kriterija formalne prihvatljivosti za Transverzalni program je da prijedlog uključuje dva ili više sektora obrazovanja. Određeni izuzeci primjenjuju se na Ključnu aktivnost 1 „Suradnja na stvaranju javne politike i inovacijama u cjeloživotnom učenju,“ i Ključnu aktivnost 4 „Diseminacija i korištenje rezultata i razmjena dobre prakse“. Podrobnije informacije potražite u tablicama za određene aktivnosti u Dijelu IIB ovoga Vodiča.

⁷ Priopćenje Europske komisije Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom ekonomskom i društvenom odboru i Odboru regija: Ažuriran strateški okvir europske suradnje na obrazovanju i osposobljavanju, COM(2008)865 konačan tekst:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0865:FIN:EN:PDF>

Ukoliko prijedlog pokriva samo jedan sektor treba ga podnijeti u okviru pripadajućeg potprograma. Ukoliko je svrha prijedloga primjerice razvoj materijala za učenje jezika kojega će koristiti učenici u školama (ciljna skupina), podnosi se u okviru sektorskog programa Comenius.

Međutim, ukoliko prijedlog pokriva dva ili više sektora obrazovanja, te se odnosi na jezike ili informacijsko-komunikacijske tehnologije, formalno je prihvatljiv za prijavu u okviru jedne od ključnih aktivnosti Transverzalnog programa. U slučaju da se prijedlog proteže na više od jednog obrazovnog sektora i da ciljne skupine također pripadaju u više obrazovnih sektora, prijedlog treba podnijeti u okviru jedne od ključnih aktivnosti Transverzalnog programa.

SURADNJA NA STVARANJU JAVNIH POLITIKA I INOVACIJAMA U CJELOŽIVOTNOM UČENJU (KLJUČNA AKTIVNOST 1)

Koje su vrste aktivnosti?

U okviru Ključne aktivnosti za stvaranje javnih politika i inovacijama u cjeloživotnom učenju podržavaju se sljedeće aktivnosti:

- individualna mobilnost uključujući studijske posjete stručnjaka i predstavnika tijela nacionalnih, regionalnih i lokalnih vlasti, ravnatelja ustanova za obrazovanje i osposobljavanje, te socijalnih partnera, kao i savjetovanje i pružanje iskustva službama za akreditaciju
- multilateralni projekti čiji je cilj priprema i testiranje prijedloga javne politike koji se razvijaju na razini Europske unije, te inovacije u cjeloživotnom učenju
- multilateralni projekti kroz koje se razvijaju mjere cjeloživotnog učenja za integraciju Roma kroz združivanje obrazovnih i ostalih mjera za podizanje sudjelovanja i razine koju stječu romski učenici vezano za opće obrazovanje te strukovno obrazovanje i osposobljavanje
- multilateralne mreže čiji je cilj podizanje svijesti i aktivnosti diseminacije kao i ostale mjere javne politike za društvenu integraciju romske djece i učenika kako bi se povećala njihova obrazovna razina
- mreže za multilateralnu suradnju stručnjaka i/ili ustanova koje zajedno rade na pitanjima stvaranja javnih politika. Takve mreže mogu uključivati:
 - tematske mreže koje se bave pitanjima povezanim sa sadržajem cjeloživotnog učenja ili metodologijom i javnim politikama cjeloživotnog učenja. U takvim se mrežama može promatrati, razmjenjivati, utvrđivati i analizirati dobru praksu i inovacije, te izrađivati prijedloge za bolju i širu uporabu takve prakse u zemljama članicama EU-a
 - forume za strateška pitanja cjeloživotnog učenja
- promatranje i analizu politika i sustava u području cjeloživotnog učenja što može uključivati:
 - studije i komparativna istraživanja

- razvoj indikatora i statističkih prikaza, uključujući podršku radu u području cjeloživotnog učenja u suradnji s agencijom Eurostat
- podršku suradnji u okviru mreže Eurydice i financiranje Europskog odjela za Eurydice kojega je osnovala Europska komisija
- aktivnosti kojima se podržava transparentnost i priznavanje kvalifikacija i kompetencija, uključujući one stečene kroz neformalno i informalno učenje, te informiranje i savjetovanje o mobilnosti u svrhu učenja, kao i suradnju na osiguranju kvalitete, što može uključivati:
 - mreže organizacija koje olakšavaju mobilnost i priznavanje kao što su Euroguidance i Nacionalni informacijski centri za akademsko priznavanje (NARIC)
 - podršku transnacionalnim servisima na internetu npr. Ploteus
 - aktivnosti u okviru inicijative Europass sukladno Odluci 2241/2004 Europskog parlamenta i Vijeća o usvajanju jedinstvenog okvira za transparentnost kvalifikacija i kompetencija
- ostale inicijative („Popratne mjere“) uključujući aktivnosti učenja od kolega (*peer-learning*) u svrhu promicanja ciljeva ove Ključne aktivnosti.

Neke od navedenih aktivnosti u okviru Ključne aktivnosti „Suradnja na kreiranju javnih politika i inovacija u cjeloživotnom učenju“ odnose se na određena tijela, ustanove ili organizacije, te nisu uključene u opći poziv na natječaj, već podliježu posebnim pozivima na natječaj ili drugim dogovorima koji se odnose na dotičnu ciljnu skupinu.

Koje aktivnosti uključuje Suradnja na stvaranju javnih politika i inovacija u cjeloživotnom učenju?

- KA1 studijski posjeti za stručnjake i donositelje odluka u obrazovanju i strukovnom osposobljavanju
- KA1 multilateralni projekti za Rome
- KA1 mreže
- KA1 mreže za Rome.

JEZICI (KLJUČNA AKTIVNOST 2)

Koje su vrste aktivnosti?

Aktivnosti osmišljene za potrebe podučavanja i učenja vezane za više od jednog potprograma koje se može podržati u okviru Ključne aktivnosti učenja jezika jesu:

- multilateralni projekti usmjereni između ostalog na:
 - promicanje svijesti o jezicima i pristupu resursima za učenje jezika
 - razvijanje novih materijala za učenje jezika, uključujući *online* tečajeve te instrumente za provjeravanje poznavanja jezika
- mreže koje se bave učenjem jezika i jezičnom raznolikošću. Mreže bi trebale posjedovati potencijal za davanje doprinosa uvođenju dugoročnih promjena u obrazovnom sustavu podupirući razmjenu informacija o inovativnim tehnikama i primjerima dobre prakse, posebice među donositeljima odluka i ključnim obrazovnim stručnjacima
- ostale inicijative u skladu s ciljevima ključne aktivnosti uključujući konferencije za diseminaciju i korištenje rezultata te događaje koji okupljaju projekte, određene zajednice i dionike („Popratne mjere“).

Koje se aktivnosti odnose na Ključnu aktivnost Jezici?

- KA2 multilateralni projekti
- KA2 multilateralne mreže
- KA2 popratne mjere.

RAZVOJ INOVATIVNIH SADRŽAJA, USLUGA, PEDAGOGIJE I PRAKSE CJELOŽIVOTNOG UČENJA TEMELJENIH NA INFORMACIJSKO- KOMUNIKACIJSKIM TEHNOLOGIJAMA (KLJUČNA AKTIVNOST 3)

Koje su vrste aktivnosti?

U okviru Ključne aktivnosti za informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) podržavaju se aktivnosti osmišljene za potrebe podučavanja i učenja u područjima koja obuhvaćaju više od jednog potprograma:

- multilateralni projekti čija je svrha promicanje učenja kojega omogućavaju informacijsko-komunikacijske tehnologije ugrađene u dugoročne strategije obrazovanja, te razvoj i širenje inovativnih metoda, sadržaja, usluga i okruženja
- mreže čiji je cilj dijeljenje i razmjenjivanje znanja, iskustava i dobre prakse.

Koje se aktivnosti odnose na informacijsko-komunikacijske tehnologije?

- KA3 multilateralni projekti
- KA3 multilateralne mreže.

DISEMINACIJA I KORIŠTENJE REZULTATA I RAZMJENA DOBRE PRAKSE (KLJUČNA AKTIVNOST 4)

Koji su ciljevi?

Primarni cilj Ključne aktivnosti 4 „**Diseminacija i korištenje rezultata**“ je pomoć u stvaranju okvira za učinkovito korištenje rezultata Programa za cjeloživotno učenje na lokalnoj, sektorskoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini u sinergiji s komunikacijskim aktivnostima. Aktivnosti koje se financiraju u sklopu ove ključne aktivnosti dopunjavaju aktivnosti diseminacije i korištenja specifičnih rezultata u sklopu sektorskih programa i ostalih ključnih aktivnosti.

Koje su vrste aktivnosti?

U okviru Ključne aktivnosti za diseminaciju i korištenje rezultata predlažu se sljedeće aktivnosti čija je namjera stvaranje okvira za učinkovito korištenje rezultata Programa za cjeloživotno učenje na sektorskoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini:

- multilateralni projekti čiji je cilj između ostalog:
 - razvoj modernih, interaktivnih, umreženih „Communities of Practice“ za promicanje dijaloga između nositelja i korisnika projekata, uključujući donositelje odluka, po pitanju specifičnih tema i prioriteta na koje se posljednjih godina odnose aktivnosti Programa za cjeloživotno učenje, uključujući i definiranje indikatora za mjerenje uspjeha i rezultata aktivnosti;
 - aktivnosti koje obuhvaćaju više programa i promiču korištenje rezultata na europskoj razini (po sektoru, temi, grupi korisnika itd.), te
 - promicanje tematskih, ciljanih informacija.
 - vrednovanje korištenja rezultata već provedenih aktivnosti, posebice primjera najbolje prakse gdje su rezultati projekata uspješno utjecali na donositelje odluka te dovele do samoodrživog i sustavnog učinka.

Kako se aktivnosti u sklopu Ključne aktivnosti 4 uklapaju u aktivnosti za diseminaciju i korištenje rezultata iz ostalih dijelova Programa za cjeloživotno učenje?

Svrha aktivnosti koje se financiraju u sklopu ove Ključne aktivnosti je nadopuna i potpora diseminaciji i korištenju određenih rezultata projekata integriranih u četiri sektorska programa i ostale transverzalne ključne aktivnosti, kao i aktivnosti koje se financiraju iz Popratnih mjera u sklopu četiri sektorska programa i Ključne aktivnosti 2 „Jezici“. Dakle, projekti koji se financiraju u sklopu ove Ključne aktivnosti trebali bi biti usmjereni na stvaranje sustava i mehanizama za potporu diseminaciji i korištenju rezultata, kao i promicanje uključivanja više područja i aktivnosti za korištenje rezultata na razini EU.

Koje su aktivnosti uključene u diseminaciju i korištenje rezultata?

- KA4 multilateralni projekti.

PROGRAM JEAN MONNET

Koja je svrha programa?

Posebni ciljevi

- potaknuti predavačke i istraživačke aktivnosti kao i promišljanje u području studija o europskim integracijama
- dati potporu postojanju primjerenog obima ustanova i udruženja usmjerenih na europske integracije te obrazovanje i osposobljavanje s europske perspektive.

Operativni ciljevi

- potaknuti izvrsnost predavačkih i istraživačkih aktivnosti kao i promišljanja o studijima europskih integracija na visokim učilištima unutar i izvan EU-a
- osnažiti znanje i osviještenost među akademskim stručnjacima i općenito među europskim građanima o pitanjima vezanima za europske integracije
- dati potporu ključnim europskim ustanovama koje se bave pitanjima europskih integracija
- dati potporu postojanju europskih udruženja i ustanova visoke kvalitete aktivnih u području obrazovanja i osposobljavanja.

Tko može sudjelovati?

- visoka učilišta iz EU-a i šire koja su priznale matične zemlje
- udruženja profesora i istraživača koja izučavaju proces europskih integracija u EU i šire
- europska udruženja aktivna u području obrazovanja i osposobljavanja na europskoj razini.

Koje su vrste aktivnosti?

U okviru Programa Jean Monnet podržavaju se sljedeće aktivnosti:

Ključna aktivnost 1: Potpora predavanju, istraživanju i promišljanju o europskim integracijama na razini visokih učilišta diljem svijeta (aktivnost Jean Monnet):

- unilateralni projekti što može uključivati:
 - katedre Jean Monnet, centre izvrsnosti i nastavne module
 - udruženja profesora, ostalih visokoškolskih nastavnika te istraživača specijaliziranih za europske integracije
 - potporu istraživačima koji svoje istraživanje produbljuju na sveučilištu domaćinu u inozemstvu (nije dostupno)
 - aktivnosti informiranja i istraživanja o EU u svrhu promicanja rasprave, promišljanja i znanja o procesu europskih integracija te aktivnosti informiranja i istraživanja koje se odnose na učenje o EU u školama
- multilateralni projekti i mreže što može uključivati potporu uspostavljanju multilateralnih istraživačkih grupa u području europskih integracija.

Ključna aktivnost 2: potpore za rad kojima se podupiru određeni troškovi rada i administrativnih poslova sljedećih ustanova koje se bave ciljevima od europskog interesa:

- Europskog koledža (*The College of Europe*) - kampusi u Brižu i Natolinu
- Europskog sveučilišnog instituta (*The European University Institute*) - Firenca
- Europskog instituta za javnu upravu (*The European Institute of Public Administration*) - Maastricht
- Akademije za europsko pravo (*The Academy of European Law*) - Trier
- Europske agencije za razvoj obrazovanja za posebne potrebe (*The European Agency for Development in Special Needs Education*) - Odense
- Međunarodnog centra za europsko osposobljavanje (*The International Centre for European Training* - CIFE) – Nica.

Ključna aktivnost 3: potpore za određene troškove rada i administrativnih poslova europskih udruženja aktivnih u području obrazovanja i osposobljavanja. Korisnici se odabiru temeljem zasebnog poziva na natječaj.

Koje aktivnosti uključuje Jean Monnet?

- Katedre JEAN MONNET
- Katedre Ad Personam JEAN MONNET
- Centre izvrsnosti JEAN MONNET
- Nastavne module JEAN MONNET
- JEAN MONNET - aktivnosti informiranja i istraživanja
- JEAN MONNET - aktivnosti informiranja i istraživanja koje se odnose na učenje o EU u školama
- JEAN MONNET - udruženja profesora i istraživača specijaliziranih za europske integracije
- JEAN MONNET - multilateralne istraživačke grupe
- JEAN MONNET - europska udruženja aktivna u obrazovanju i osposobljavanju.